Preventivní program (PP) školy pro rok 2026/2027

Škola:	Obchodní akademie Český Těšín, p. o. (dále OA)
Adresa školy:	Sokola Tůmy 12/402, 737 01 Český Těšín
Ředitelka školy:	Ing. Ivana Nováková
Školní MP:	Mgr. Silvie Jančik
Výchovná poradkyně:	Ing. Petra Otipková
Školní psycholožka:	Mgr. Karin Mojová

Celoroční činnost ŠMP:

- koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy, průběžné informování vedení školy, evaluace preventivního programu,
- koordinace a podílení se na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci rizikového chování,
- poskytování informací a metodické pomoci vyučujícím v oblasti prevence rizikového chování a koordinace vzdělávání pedagogů v této oblasti,
- vyhledávání a orientační šetření žáků s projevy rizikových forem chování (spolupráce s třídními učiteli a VP, poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům (možnost využití konzultačních hodin nebo domluvy jiného termínu),
- účast na pravidelných seminářích organizovaných pro ŠMP a VP Pedagogicko-psychologickou poradnou nebo jiných vzdělávacích akcích pro ŠMP nebo VP,
- spolupráce s metodikem prevence v PPP Český Těšín, PPP Karviná, lektory z Centra primární prevence a dalšími odborníky, vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy v oblasti prevence, institucí a organizací týkajících se prevence,
- doplňování a získávání vhodné literatury, která bude pro případné zájemce k dispozici,
- spolupráce s vedoucími předmětových komisí, koordinátory a studentskou radou při podpoře vytváření mimoškolních aktivit pro žáky, začleňování prevence do výuky vhodných předmětů, při řešení některých výchovných problémů apod.,
- průběžné mapování situace ve škole z hlediska rizikových forem chování.

Celoroční činnost ostatních vyučujících:

- třídní učitelé úzce spolupracují s VP a ŠMP při vyhledávání žáků s rizikovými projevy chování, dodržují metodický pokyn ředitele školy pro třídní učitele k řešení výchovných a výukových problémů, spolupracují s ostatními vyučujícími a s rodiči žáků při řešení výchovných problémů žáků, působí na žáky v souladu se strategií prevence, spolupracují s ŠMP při organizaci a vyhodnocování aktivit organizovaných v rámci Preventivního programu, aj.;
- všichni učitelé informují vedení školy a také VP nebo ŠMP, pokud je žák
  - ve škole zjevně pod vlivem návykové látky[1],
  - o nálezu nedovolené látky (či pomůcek k jejímu užívání) v areálu školy,
  - o přechovávání nebo distribuci tabákových a nikotinových výrobků, elektronických cigaret a předmětů, jejichž účelem je vdechování nikotinových výparů (včetně příslušenství takových výrobků),
  - o přechovávání nebo distribuci návykových látek,
  - o fyzickém napadení žáka,
  - o krádežích,
  - také mají-li důvodné podezření u žáků na šikanování, týrání, apod.,
- informují TU nebo VP či ŠMP o rizikových projevech žáků, jsou důslední při svém výchovném působení na žáky, dodržují zásady strategie prevence a doporučené postupy při případných problémech,

---

[2] Pod pojmem návyková látka je myšlen např. alkohol, omamné látky, psychotropní látky, a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací či rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování (psychoaktivní / psychomodulační); pak látky ovlivňující negativně činnost mozku, jako jsou např. Kratom, Kata jedlá (kát, čat), Kosmatec (channa, kanna), apod.

Učitelé předmětů právo, společenské vědy, společenská kultura, cizí jazyky, psychologie, biologie, chemie, INT, český jazyk a literatura začleňují do svých tematických plánů a do výuky témata z oblasti prevence, provádějí vhodné preventivní techniky v rámci výuky, spolupracují s ŠMP při koordinaci začleňování tematických celků a vyhodnocování.

Preventivní techniky, metody, formy, aktivity:
Diskuse, referáty, slohové práce, hry, testy (např.: zaměřené na sebepoznávání), kvizy, rozhovory v rámci daných témat (v CJ), kdy v nich žáci zastávají různé role – např. rodiče, učitele, žáka, partnera, lékaře, psychologa apod. (např. problém. žák by mohl hrát roli rodiče nebo lékaře), uplatnění dramatické výchovy (zahrát příběh s vlastním koncem), projekty a prezentace žáků o různých zemích, s různou kulturou, školní akademie (např. Vánoce v různých zemích světa) apod., školní výlety, soutěže, sledování DVD atd.

Cíle PP:
- výchova ke zdraví a zdravému životnímu stylu,
- budování povědomí o nebezpečnosti užívání návykových látek,
- zvyšování odolnosti a preventivního chování vůči negativním sociálním vlivům, šikaně, kyberšikaně,
- upevňování třídního kolektivu a vztahů mezi žáky, zaměstnanci školy, rodiči.

Průběžné zajišťování aktivit pro žáky:
1. **ročník:** 1-2 přednášky nebo besedy na téma: netolismus, kyberšikana, drogy (legální i nelegální), z oblasti poruchy příjmu potravy, případně jiné téma dle aktuální nabídky (placeno žáky)
2. **ročník:** 1-2 přednášky nebo besedy na téma kriminalita, terorismus, holocaust nebo sexuální výchova, případně jiné téma, jiný termín dle aktuální nabídky (placeno žáky)
3. **ročník:** 1-2 přednášky na téma extrémismus, náboženské sekty, případně jiné téma, jiný termín dle aktuální nabídky (placeno žáky)

Zajištění aktivit pro rodiče žáků v rámci prevence:
- představení se na třídních schůzkách rodičům žáků 1. ročníku, rozdání případných informačních materiálů o prevenci rizikového chování, informace o konzultačních hodinách VP a ŠMP,
- informace o školním PP, včetně programu proti šikanování a o programu pedagogickopsychologického poradenství a o tom, kde hledat pomoc
- informace rodičům o práci VP a ŠMP, upozornit na nejčastější rizikové jevy, požádat o spolupráci.

Aktivity pro vyučující v rámci prevence:
- přednáška odborníka pro vyučující z oblasti sociálně patologických jevů dle potřeb a zájmu pedagogů, případně pedagogiky nebo psychologie – ve škole, termín dle aktuální nabídky a možností lektora,
- pravidelné semináře pro ŠMP a VP organizované PPP Český Těšín / Karviná.

Sociální síť spolupracujících institucí:
PPP Český Těšín / Karviná
PPPP (Poradna pro primární prevenci)
AZ-Help
Městská Policie
Policie ČR
OSPOD
Krizové centrum pro děti a rodinu
Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy
Probační a mediační služba
Linka důvěry
Renarkon, o. p. s.
Charita / Diakonie
Fond ohrožených dětí
Bílý kruh bezpečí
Lékaři, psychologové

Zásady realizace prevence rizikového chování u žáků ve škole:

- vést žáky ke zdravému životnímu stylu, podporovat kladný přístup k sobě, svému zdraví, ke společnosti a k životu vůbec, zajímat se o trávení volného času žáků,
- klást důraz na vytváření pozitivních mezilidských vztahů a prostředí vyvolávající pocit bezpečí u žáků, vést k respektování individuality každého jednotlivce, podporovat jejich sebevědomí,
- vést žáky k sebeúctě a k otevřené komunikaci,
- posilovat komunikační dovednosti a sociální kompetence žáků, zvyšovat jejich schopnost řešit, popřípadě se vyrovnávat s problémy a konflikty, umět požádat jasně a vhodně o pomoc, adekvátně reagovat na nejrůznější podněty, na kritiku apod., umět reagovat na stres,
- pomáhat žákům při formování jejich osobnosti, vytváření žebříčku hodnot, podporovat vytváření mravního profilu korespondujícího s profesní orientací,
- posilovat právní vědomí žáků, úctu k zákonům, vést k odpovědnosti za své jednání,
- poskytovat základní informace o drogách a jedech legálních i nelegálních, zejména o tom, jaké
- škody může způsobit jejich užívání a kde hledat pomoc v případě možných problémů,
- podporovat etické jednání, vést žáky k toleranci a akceptaci menšin, lidí jiných ras a národností,
- zapojovat multikulturní prvky do vzdělávacího procesu,
- snažit se být žákům příkladem, spolupracovat s rodiči,
- vzdělávat se (zejména pedagogové) v oblasti sociálně patologických jevů,
- věnovat zvýšenou pozornost netypickým projevům chování žáků nebo výrazně zhoršenému prospěchu či podezřele omlouvané absenci žáků tak, aby byly problémy včas zachyceny a tím zabráněno vážnějším dopadům, informovat o těchto případech TU (případně VP nebo ŠMP, vedení školy),
- vést žáky k využívání poradenských služeb ve škole, případně služeb odborníků. V případě problémů, poskytnout žákům a rodičům informace o tom, kde hledat případnou pomoc (kontaktní adresy a telefonní čísla odborných pracovišť, webové stránky školy).

Doporučení pro rodiče:

<u>Doporučení pro rodiče – jak předcházet projevům rizikového chování:</u>

- zajímat se o to, jak dítě tráví volný čas, s kým se stýká, znát jeho kamarády, podporovat pozitivní aktivity, nabídnout kroužky, sport apod.,
- povídat si s ním o jeho problémech, ale nementorovat,
- podporovat jeho sebedůvěru, ocenit a pochválit za každou změnu k lepšímu, povzbuzovat ho, neurážet a neshazovat, nebýt ironický, dát mu pocit, že vám na něm záleží, získat si jeho důvěru,
- vytvářet vhodné dohody a pravidla, být trpělivý, …,
- být pozitivním příkladem, vzdělávat se v oblasti prevence.

<u>Doporučení pro rodiče, mají-li podezření, že jejich dítě má problémy s drogami:</u>

- obstarat si vhodnou literaturu, webové odkazy, nepanikařit, obrátit se na odborníky nebo lékaře (viz poradenské služby na webových stránkách školy),
- spolupracovat se školou, informovat se častěji o prospěchu a docházce žáka u TU, využít poradenských služeb VP nebo ŠMP,
- zorientovat se v situaci, snažit se zjistit příčinu nebo jeho motivaci k užívání drog, častěji si s ním povídat, všímat si jeho reakcí a vývoje, snažit se ho přimět k tomu, aby vyhledal pomoc odborníka nebo lékaře a spolupracoval při odvykání,
- zvážit využití možnosti anonymního rozboru moče na přítomnost toxických látek za poplatek (informovat se u ŠMP, lékaře nebo jiného odborníka),
- projevit zájem pomáhat, současně však jednat cílevědomě a důsledně, tzv. „tvrdá láska“, dohodnout si určitá rodinná pravidla, jejichž plnění pak důsledně vyžadovat, podporovat jeho sebedůvěru, ocenit a pochválit za každou změnu k lepšímu, povzbuzovat ho, neurážet a neshazovat, nebýt ironický, dát mu pocit, že vám na něm záleží, získat si jeho důvěru,
- zabránit tomu, aby se nudil ve volném čase, nabídnout mu nějaké kroužky, kurzy, sportovní vyžití apod.,
- vhodným způsobem se snažit zamezit jeho kontaktu s lidmi, kteří užívají drogy,

- zdůrazňovat potřebu dokončit vzdělání,
- vhodně varovat před zdravotními a sociálními dopady užívání drog, nepoučovat,
- sledovat, zda se v domě neztrácejí peníze nebo cenné věci, neposkytovat peníze na drogy, raději ho nechat padnout až na dno (většinou až tehdy jsou jedinci závislí na drogách přistoupit na léčbu.

Doporučení pro rodiče při problémech ve spojení s jinými projevy rizikového chování (např.: záškoláctví, patologické hráčství, závislost na počítači, poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, rizikové sexuální chování, …): - obstarat si vhodnou literaturu nebo internetové odkazy, případně zvážit konzultace s odborníky nebo lékaři,

- spolupracovat se školou, informovat se častěji na chování, prospěch a docházku žáka u TU, využít poradenských služeb VP nebo ŠMP.

Důležité kontaktní adresy a telefonní čísla:
Linka důvěry – **596 618 908** a **737 267 939**
Linka důvěry Ostrava: tel: **596 191 111**, **737 269 939**, nonstop, e-mail: mnof@mnof.cz http://www.mnof.cz/klinicka-oddeleni/linka-duvery-ostrava/
Centrum psychologické pomoci – Karviná **596 318 080** - nonstop, zdarma
Linka bezpečí – Celostátní linka pro děti a mládež v krizových životních situacích, zdarma (bezplatná telefonická linka krizové pomoci pro děti a mladistvé), nonstop, tel: **116 111**; pomoc@linkabezpeci.cz; Policie TOXI odd. – tel. **974 725 460**
Policie Český Těšín – tel. **558 731 800**
Rychlá zdravotní služba: **155**
Tísňové volání Policie ČR: **158**
Pedagogicko-psychologická poradna (PPP) Český Těšín, Frýdecká 689/30 (v budově Gymnázia) **730 185 932** (výchovné a výukové problémy, problémy mezi dětmi a rodiči)
Mgr. Dana Pawlitková – psycholožka, vedoucí pracoviště; Mgr. Daniela Bromek – psycholožka;
Mgr. Renata Schnapková – speciální pedagožka; Pavlína Lognerová, DiS. – sociální pracovnice
Krizové centrum Ostrava – non stop, Nádražní 196, Ostrava; telefon: **596 110 882-5**, **732 957 193**
Psychiatrická ambulance: Poliklinika FN, tř. 17. listopadu 1790, Ostrava-Poruba, (tel. **596 982 582**) - státní zařízení
Bílý kruh bezpečí **257 317 110** nepřetržitě
Intervenční centrum Bílého kruhu bezpečí, Ostrava, 28. října 124 (v Domě kultury), Ostrava
Poradna pro oběti násilí, týrání a zneužívání ELPIS; Třinec **558 320 300**
Fond ohrožených dětí Ostrava, Nádražní 410/171, 702 00 Ostrava; tel. **596 112 341**
Renarkon – Centrum primární prevence a doléčování: tel. **596 638 807, 596 638 804**

Literatura, webové odkazy a legislativa vztahující se k prevenci rizikového chování u žáků ve školách:
Literatura:
Mareš, M., Smolík, J.: Školní výuka a politický extremismus. Pedagogická orientace, 2010, roč. 20, č. 2,
Martínek, Z.: Agresivita a kriminalita školní mládeže, Grada, 2009
Nešpor, K.: Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a středních školách. Sportprag, 1996
Nešpor, K.: Vaše děti a návykové látky. Portál, 2001
Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H.: Zásady efektivní primární prevence. 1996
Kolář M.: Bolest šikanování. Portál, 2001
Kolář M.: Nová cesta k léčbě šikany. Portál, 2011
Krch F. D.: Mentální anorexie, Portál 2010
Krch F. D.: Mentální bulimie – jak bojovat s přejídáním, Grada 2008
Fieldová, E. M.: Jak se bránit šikaně. Ikar, 2009
Pavlas, I: Člověk a drogové závislosti. Ostravská univerzita, 2001
Nešpor, K.: Jak poznat a překonat problém s hazardní hrou. Praha, 1999

Webové odkazy:
Web Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení apod.) Společenství proti šikaně, www.sikana.org

Internet poradna, www.internetporadna.cz
Sdružení Linka bezpečí (116 111) www.linkabezpeci.cz
Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz
Amnesty International ČR, www.amnesty.cz
Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz
Portál E-Bezpečí, www.e-bezpeci.cz
Online poradna projektu E-Bezpečí, www.napisnam.cz
Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Legislativa:
Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních čj. 21291/2010-28
Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
Vyhláška č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, čj. MSMT-21149/2016
Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance čj. 14 423/1999-22
Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví čj. 10 194/2002-14
Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí – žáků ve školských zařízení MŠMT, čj. 37 014/2005-25
Úmluva o právech dítěte 104/1991 Sb.
Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu čj. 11 691/2004-24
Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže
Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů
Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Vypracovala: Mgr. Jančik Silvie

Schváleno dne: 1. září 2026

Ředitel školy: Ing. Ivana Nováková